

БУРЯДАД ҮНЭН

С-эй Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй орган

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫНХИДАЙ БАЯРТАЙ АМЖАЛТА

Агуухея Октябрин 50 жэлэй ойе нэрэтэй гүрэтэйгөөр угтахын түлөө мурсысэе, Буряад ороной хүдөө ажыхын хүдэлмэрилэгшэд гүрэн-дөө 38,7 мянган тонно мяха худалдажа, юнэ Нарын түсэб 135 процент дүүргэе гэхэ гү, али нёдондойхиноо 27 процент ехэ мяхан тушаагдаа. Нү худалдаха гурбан кварталтай түсэб 111 процент дүүргэгдэе, бэлэдхэлэй пунктда 101,5 мянган тонно гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхиңэ 14 процент ехэ хүн оруулагдаа. Гүрэндэ нооно худалдаха жэлэй түсэб 113 процент дүүргэгдэе, бэлэдхэлэй пунктда 5,3 мянган тонно гэхэ гү, али нёдондойхиноо 9 процент ехэ ноохон тушаагдаа. Үндэгэ худалдаха жэлэй түсэб 113 процентдэ хүргэгдэе, гүрэндэ 25,9 миллион гэхэ гү, али урда жэлэйхиңэ 11 процент олон үндэгэн худалдагдаа. Ойн баярай уялгануудаа дүүргэ-хын түлөө мал ажалай продуктууд түсэбнөө гадуур тушаагдажа үргэлжлөөр.

ГУРБАН ҮАРА УРИД

ХЯАГТА. (Телефоноор абтаба). Совет засагай 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтахэ гэнэн уялгануудаа аймагай ажахынууд амжалтатайгаар бэлүүлнэ. «Заря», «Дружба» колхозуудай гэшүүд гүрэндэ мал ажалай продуктууде, орооно таряа худалдаха жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэе. Ранжуровой нэрэмжэтэ колхоз жэлэй түсэбнөө гадуур 475 центнер мяха бэлэдхэлэй пунктда оруулаа. Погранична совхозой хаалишад, малшад гүрэндөө 10426 центнер хү тушаажа, түсэбөө холо үлүүлэе.

Тингэея бүхэ аймагаараа найндэр хүрэтэр гүрэндэ хү худалдаха жэлэйгээ түсэб бэлүүлэхэ аргатай болоо. А. СУРМАЧ.

А. Н. КОСЫГИН МОЛДАВИДА ОШООД БАЙНА

КИШИНЕВ, октябрин 2. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министруудай Советай Туруулагшэ А. Н. Косыгин Молдавида ошоо байхадаа, тус республикын хэд хэдэн промышленна предприиниуд дээрэ, колхозууд, совхозуудта ошожа хараа.

Хүэр Косыгин Днестр мурэн шадары Тираспольска районий Лениней нэрэмжэтэ артельдэ, орон доторо томохон Майн нэгэ-ной нэрэмжэтэ консервна завод-той, уналадагай газар эдлүүри-тэй, огородой ногоон эдэе ургуу-лаг эрдэм шэнжэлгэея институт-тай, мүн Бендера гэжэ городой торго нэхэдэг комбинат дээрэ ошожа үзэбэн байна.

А. Н. Косыгин тэрэшэлэн ви-ноград тариад үргэн егээлтүү-ритой газар шотатуудта ошожа үзэбэн байна юм.

КИШЕНЕВ, октябрин 2. (ТАСС). Кишеневтой Лениней ордон ба-рьюлагда зороулагдан митинг эндэ болоо. Тэрэ митинг дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогай гэшүүн, СССР-эй Министруудай Советай Туруулагшэ А. Н. Косы-гин үгэ хэлээ.

Орден Ойшнениной АЖАЛШАДАЙ МИТИНГ

Иорданиян хаан Москвада ерээ

СССР-эй Верховно Советэй Пре-зидиумай, мүн совет правитель-ствын айшан боложо, октябрин 2-то Иорданиян Хашимит коро-левствын хаан Аль Хусейн Бен Талал гэшэ Москвада ерээ.

СССР-эй Медицины эрдэмэй академиин сессии

МОСКВА, октябрин 2. (ТАСС-ай көрр.). Мүнөөдөр эндэ СССР-эй Медицины эрдэмэй академиин XXV сессии нэгдэе. Тэрэ сессии совет медицинны эрдэмэй болон эдүурье хамгаалгын 50 жэлэй ойдо зороулагданай.

Манай ороной элитэ ехэ эрдэм-тэ эмшэд совет медицинны эрдэм-наукын дэлгэрэн дундууде бүр-хидхэе үзөөд, саашалаа эрдэм-шэнжэлгэея худалмэрине үр-гэдхэхэ арга замууде хараалан табижа юм.

ТАРЯАЛАН, САБШАЛАН ДЭЭРЭ

Ойн баяртай жэлэй ургаса хуряалгын үшөө нэгэ арбан хондг үнгэрээ. Октябрин 1-ной мэдэгээр республикын колхоз, совхозууд бүхэ таряанайгаа 77 процентые хадажа, тэрэнийгээ 85 процен-тые хуряажа абаа. Урдындаха адли таряа хуряа-гаараа Бшүүрэй аймагай ажахынууд туруулжэ ябана. Эдэнэр бүхэ орооното ургамалуудангаа 93 процентые хадажа, хуряажа дүүргэе, гектар бү-риңөө 11,7 центнер таряа амбарлаба.

Унгарын арбан хондгто Хэжэнгийн аймагай ажа-хынууд таряагаа хурданаар хуряажа шаддаа. Мүнөө тэдэнэр бүхэ таряанайгаа 93 процентые хадаа, хуряагад байна.

Таряа хуряала Хяагтын, Кабанскын аймагуудта 89 процентдэ хүргэгдэе, баал болгодогдон таряан бүхыдөө тооной хуряагдажа абтаа.

Тингэея аймагууд гэгдэжэ ябана. Яруунын кол-хоз, совхозууд таряанайгаа 48 процентые ха-лада, тэрэнийгээ 68 процентые хуряажа абалан байна. Баргаланай аймагта 20,5 мянга гаран гек-тар таряан хадагдаа, үшөө баалдаа хэбтэнэ. Мүн илээд ехэ таряан Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхо-зуудта хуряагдажа абтаагүй байна.

Хяагтын аймагай «Погри-нична» совхозой гахайшан Тамара Ширшова ажал хэ-рэгээ Найса мэдэхэ бэрхэ худалмэришэн юм. Тэрэ бол-бол ойн найндэрэй урдахи мурсысөөдэ оролсоодоо даажа байган 25 гахайн толгой бүриңөө 14 поршоон-ко абажа түлжүүлэхэ гэнэн уялга абалан байна. Найма нарын туршлада энэ гахай-шан уялгага үлүүлэн дүүр-гэе. Нүхэр Ширшова жэлэй һүүл хүрэтэр эхэ гахай бү-хэнһөө үшөө хонтоод пор-шоонхо абажа байна.

«АЛТАН ХООЛОС-67» — Фёдор РЫЖКОВОЙ ГАРТА

дөр Рыжковые хүн бүхэн мэдэхэ, тэрээн тухай һонирхолтой-гоор хөөржэе үгэхэ байба. Эндэ гайхалтайшы юмчэн үгы ааб даа. Дайнай һүүдэй жалнууд-тэ бүри хүбүүн ябахандаа түрэл колхоздоо трактор жолоодожо захалһан юм. Совет Армида алба хэжэ ерэнэйнгээ һүүдээр, Фёдор Ново-Десятниково нотагтаа комбайнер болоо һон. Мүнөө Фёдор механизаторай хүдэлгэжэ ша-лахагүй техника колхоздон бай-лахагүй. Комбайн, тракторы табан хургандаад мэдэхэнэ гадна, Фёдор слесарь, гагнууршан, механик мөргөжэлтэй. Тингэл хадань тэрэ-рөнине дүрбэн тэгшэ хүн гэжэ нэрлэдэг. Фёдор Рыжков энэ тэрэ юмча ухаалан зохёдог. Энэ ме-ханизаторай ажалладаг тракторна бригадын бригадир Елифан Пота-пович Баинов ингэжэ хөөрэнэ:

— Фёдор сэг үргэлжэ энэ тэрэ юмча ухамайла, һэлгэжэ, ху-билгажа байгай заншалтай. Хэр-бээ комбайнай ямар нэгэ уел ур-гаса хуралгын үгээ эблэршоо хаань, тэрэнине хубилгажа, хоёр-гурбан сезон хүдэлгэдэг болго-дог юм.

Комбайнай ара талаа шэг-шүүрнүүдэ торгодог барюубша бин. Заводто тэрэнине модоор хэ-лэе. Худалмэрини үгээ тэрэнэ түргөөр элэжэ, гарһаа гарша-даг. Тэрэниңэ болжо шэгшүүр-нүүд түргөө эблэдэг. «Нагэ се-зондо торологуй» гэжэ комбай-нернууд хэлсэдэг. Тээт Фёдорой, мүн тэрэней нухад Виктор Баи-

кин, Куприян Ефремов гэгшэдэй комбайнуудта тэрэ барюубшадань подишник һуулагданхай. Ингэ-жэ тааруулангын хоёр-гурбан сезон соо эблэрэнгүй ябадаг бо-лоо.

Лафетнэ жаткын машинист-нүүдшы дүршлэтэй механизатор тухай хөөржэе үгэхэ. Хэдэн жэ-лэй урда тээ совхоздон «ТВН-10» түхэлэй жаткандууд бин бо-лоһон. Тэрэнине худалгажа тур-шахадань бирагуй байшоо. Тингэ үргэн абасатай жатка хэрэглэхэ хэлхэ жэгдэ тала байхагүй. Ба-руун полотнөөн абаад, наринаар ахуудлаг болгохо гахадань, по-лотнөөн нэгэ талаараа һанжажа, жэгдэ башээр халадаг байшоо. Тингээнэ, Фёдор тэрэ жаткала газарай үнлээ набгараар хубил-гагдажа байха түхөөрлөгэ табаа. Мүнөө тэрэ жатка жэгдэ эсбээрэр халадаг болоһонхой.

Тэжээл буйлуудлаг цехэй тү-хөөрлөгүүд мүн да Фёдорой ухаалаг зохёолонхой. Тоог дээрэ авто-шангнур тоглохо мөргөжэл-тын жэл хүлээгдэдэ байхадань, Фёдор тэрэнине тааруулжа, тол-хожо үгөө.

«Комбайнуудай ябажа байһан таряалан. Тонда дүтхэнэ тракт-орээр шэрэгдэдэг вагон. Тээ саанахаа трактористнууд болоо-мо һурилинэ. Хойто хажуудань на-марай паар хахалжа ябаһан тракт-орнууд хухинэлдэнэ. Вагоной дэргэдэ комбайнернууд, трактор-истнууд суларжа, туулар дээрэ шанагданан сай бусалба. Тэдэнэ-ой лунда Фёдор үгы байгаа.

Тингэея байтар дүрэн бункер-таряатай комбайнаараа Фёдор Максимович хүржэ ерөө. «Алтан хоолос-67» гэжэ ойн баяртай ша-гналые хүнүүд хаража һонирхо-но. Энэ үгээ үндэр бэстэй, табха-гар муртэй хүн комбайн дэрэнээ хушгашоор үрөөд бууба.

— Шинийнай абаһан шан,— гээд, Василий Симонов харуулба. — Байагты, харалуу,— гээд, Фёдор хүмүүстэйгэр дуугарба. Фёдор Максимович өөрөө һай-наар хүдэлхынгөө хажуугаар хам-та худалдэг нүхэдэйнгөө худалмэ-рини шанар шалгажа ябадаг. Хамта нэгэ полимо худалдэг хэдэн комбайнернуудай худалмэрини ша-нар илгаруулахын тула Фёдор хүн бүхэнэй комбайнай мөөртэ тэм-дэг хэжэ үгэһэн байна. Онхо-люун гэжэ газарта хэн нэгэнэй хадагдаагүй далан үлөөжэрхихэ-дэнэ, комбайнай мөөрэй тэмдэгээр зэмэтэ хүнине Фёдор тэрэ доронь олоһон байха юм.

Фёдор Рыжковто хүндэтэ ша-нал барюулаад байхаданай, сов-хозой рабчкөмой туруулагшэ А. Гармаев ингэжэ мэдүүлэе: — Мүнөө Фёдор Максимович-най унтаха хэбтэхэе болоо гэшэ. Гурбадахи декадын мурсысөөдэ баһал илэжа гараха байха.

А. ДЕРИГЛАЗОВ. Зураг дээрэ: комбайнер Фёдор Рыжков. АВТОРАЙ ФОТО.

ХҮШЭР ҮДЭР

МӨӨГҮР. Тала дайсаар, ха-йсаар хүн сагаан манан ту-м дэрэнээ тойроод холо юун-дарагданайгүй. Гансал ойро-ной гарнууд, шугы бургаа-нзын соогуур бүрүүдэея ха-наа.

Шингэуи уулын саанаһаа ойн наранай туруушын эл-сесархалаар тала дайсаар манан манан аалиха-рөөжэ эхилбэ.

Шингэуи нэрэмжэтэ колхозой бригадын полевоий стан-дта хөөрөг. Механизатор-комбайнуудайнгаа моттор-лөгэ үзэнэ, тэдэнэй зар-ишань гартаа түлкөөр барян-шанилануудангаа хажуу-рхалдэнэ. Тингээрише поли-мо колхозой главна агроном Шавлов хоёрдох бригадэй ба Икчөөр хоёр бускаа ерээ.

Карал Евдокимович, тас-агачай баалаа. Усгалдэрһөө ба баалда хэбтэнэ таряан айшотой,— гэжэ комбайнер Икчөөв агрономдо сайда-наа хуряагай орондо тар-дан ахараа дүүрэн шенин-дэд, комбайнерта харбайба.

Мүнөө тойроод байһан ме-ханизатор тэрэней алыган соо-хондэ абажа, амандаа гээд хаха, ороонойн хэр зэргэ мүнэе туршабад.

Таряан хуряагдахаар болоо. Түл хүбөөдөөрөө бүхэ хүсээе түл болоо хади. Баалда эхэ на хэбтэнэ. Экинэнине бороодо тээ оруулабайн, ургашаха-рөө,— гэжэ бригадир на-сэд алдан хэлэнэ.

Шингэуи комбайнууд таряа-дөө гарбаа. Тингээрише кү-рэнэ дүүрээ таряа ашалан шаниланууд колхозой тоог үшөө хойшоно тайлуул-габа.

Мүнэ һаял аали намдуу-лаад, һөһишэлжэ эхилбэ. Таряан тон хахалта одо мунша-лтайгаар ойн-аниб гэгдэнэ. Энэ үгээ хадхыны аазаар таряа үзэн бурхөөжэрхин-

— Юун болоо?— гэжэ ком-байнһаа бууһан Виктор Ткачев тэрэниңэ асууна. — Нохой даһа! Газар үшөө хатаагүй. Үшөө бороо орохо ха-наатай,— гэжэ Фёдорон өдөө ха-рала.

Тэдэнэй комбайнаа добуун өөдэ гарганаар байтар бригадир таряа эвэлдэг автомашинаар хүржэ ерэ-бэ.

— Хүбүүд, задарлахаа байна. Аадаарай ахилэр үшөө халы гек-тарай таряа сохихол хэрэгтэй,— гэжэ тэрэ мэдүүлгээ хэлэнэ.

— Лунини 3 сэг болотер ком-байнууд аябуулаа һаа болохотой һон,— гэжэ Виктор Ткачев хачсы-гаараа духынгаа хульа аршан хэ-лэнэ.

Коммунист ажалай удариңк нүхэр Жамбалов даадаг ота-рынгаа 100 эхэ хонин бүриңөө 104 хурьга түлжүүлэдэ, тус бү-риңынэ 25 килограмм амидын шигүүртэйгээр тушаалан. Мүн хонин бүриңөө 3,4 килограмм нооно абажа шаддаа. Ингэжэ абалан социалист уялгануудаа үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбнөө га-дуур 16 хурьга, 30 центнер мяха (хурьгалан нэмэлтэ шог-нуурээр), 2,5 центнер нооно аба-а. Гайнаар ажалланан хүн нааргүйгээр урмашуулагдаа: 1255 түхүрэг мүнгэн, 9 толгой хурьган—эрчим ажалын шан, нэмэлтэ түлөөн Банзаргаша Жамбаловта барюулагдаба.

Шагдар Пурбөөвай ажалай амжалта баһал баһамарар. Түл-гэ хониде харуулабашы, түл-абаха, ашаг шэмьшэн дэши-лүүдхэ түсэбөө дабуулан дүүр-гэжэ, абалан уялгануудаа али-шы талаары эрчимээр бөлүү-дэе. Шангын—1601 түхүрэг мүнгэн нэмэлтэ сални, 4 хурь-ган.

Манай хониншодой социалист уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэдэгэ зүб мурөөр ам-хидхэнэ мурсысөөн, урмашуу-лын зонид гурим бага бондэр нүлөөдөө. Тингээд эхилдэг үбэлжөөндэ орохоно эхилдэг мүнөө хүрэтэр хониншод өө-дөнгөө худалмэрине хоорондо харилсан шалгажа, бие биедэ туһалаһадаг, мүн хониншод бү-хэн абалан уялгануудаа һай-са ойлгожо, урда табанан зо-рилгонуудаа заабол дүүргэжэ-хэн эршмэтэй шангаар тэмсэ-дэг байһанын угаа эхэ удха шанартай, баян үр дүнтэй байба.

Мүнөө үгээ хониншоднай эр-хэ жэлэйнгээ «таряала» хээд, малаа тобир тарганаар үбэл-жүүлхын түлөө бүрин һайнаар бэлдэжэ байна.

ЭРХИМУУД ШАЛГАРБА

Совет засагай түүхэтэ 50 жэлэй ойн найндэр ойртожо байна. Энэ үгээ ажалшад социалист уялгануудангаа бөлэл-тын дүнгүүдэ согоһон.

Абалан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бөлүүдлэе, хана-ханадаа хүрэн, харбайһанаа абалан туруушүүл манай сов-хоздо олон. Тэдэнэй дундаһаа совхозой эрчим хониншод Бан-заргаша Жамбалов Шагдар Пурбөөв хоёры онсолон дур-дамаар юм.

Эдэнэр алдарта ойн хүндэ-лэдэ дэлгэрэн социалист му-рсысөөдэ оролсоодоо, нилээд дэшээдүүлгэдэн уялгануудыне абалан. Тэрэниңэ бодото дээрэн бөлүүдлэхын тула табигай ша-нгаар хүдэлхэе гадаа, уран шадабара, оюун бодолоо тар-ган оролдохо хэрэгтэй бшуу. Ажалай халуун хаһада унтаха найргүй ябадаа.

Коммунист ажалай удариңк нүхэр Жамбалов даадаг ота-рынгаа 100 эхэ хонин бүриңөө 104 хурьга түлжүүлэдэ, тус бү-риңынэ 25 килограмм амидын шигүүртэйгээр тушаалан. Мүн хонин бүриңөө 3,4 килограмм нооно абажа шаддаа. Ингэжэ абалан социалист уялгануудаа үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбнөө га-дуур 16 хурьга, 30 центнер мяха (хурьгалан нэмэлтэ шог-нуурээр), 2,5 центнер нооно аба-а. Гайнаар ажалланан хүн нааргүйгээр урмашуулагдаа: 1255 түхүрэг мүнгэн, 9 толгой хурьган—эрчим ажалын шан, нэмэлтэ түлөөн Банзаргаша Жамбаловта барюулагдаба.

Шагдар Пурбөөвай ажалай амжалта баһал баһамарар. Түл-гэ хониде харуулабашы, түл-абаха, ашаг шэмьшэн дэши-лүүдхэ түсэбөө дабуулан дүүр-гэжэ, абалан уялгануудаа али-шы талаары эрчимээр бөлүү-дэе. Шангын—1601 түхүрэг мүнгэн нэмэлтэ сални, 4 хурь-ган.

Манай хониншодой социалист уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэдэгэ зүб мурөөр ам-хидхэнэ мурсысөөн, урмашуу-лын зонид гурим бага бондэр нүлөөдөө. Тингээд эхилдэг үбэлжөөндэ орохоно эхилдэг мүнөө хүрэтэр хониншод өө-дөнгөө худалмэрине хоорондо харилсан шалгажа, бие биедэ туһалаһадаг, мүн хониншод бү-хэн абалан уялгануудаа һай-са ойлгожо, урда табанан зо-рилгонуудаа заабол дүүргэжэ-хэн эршмэтэй шангаар тэмсэ-дэг байһанын угаа эхэ удха шанартай, баян үр дүнтэй байба.

Мүнөө үгээ хониншоднай эр-хэ жэлэйнгээ «таряала» хээд, малаа тобир тарганаар үбэл-жүүлхын түлөө бүрин һайнаар бэлдэжэ байна.

Д. ВАНЧИНОВ. Хурьин совхозой худалмэри-шэдэй профсоюзай комитетэй түрүүлэгшэ.

Хорин аймаг.

Г. РИНЧИНО. Бшүүр.

ХҮНДЭТЭ МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮН

— Анхнаар ажалда дуртай хүүбүү юм хэн даа,— гэж Харгаата нутагай олохон хүсэл, үзэгдэл Дарма Эрдынеев тухай хэлэх нь мундоо шагнахат.— Мал харанан ама тоодохо юм гэж минн хэлсээгүй байх.

Үнэхөөрөөшье Дарма Эрдынеев бага наһанһаа ажал хүдээлээр хэжэ ажалын хүн байх. Сэргэй аманһаа бусанһаа хойшо хөрөөл жэлдэ түрэл колхоздоо хүдэлжэ байдаг. Колхозно бригады бригадирарыше хүдэлдэ, арбаад жэлдэ нубай малнуудай гүүргы дааж аба. Юрлодо колхозой али бүхы ажал дээрэ ябайж үзэһэн хүн байх. Мундоо нүүлдэй хэдэн жэжүүдтэ хойнош отары эрхилнэ. Жэл бүридэ Дарма Эрдынеевын отарынхид мундоо баше амжалтанууды туйладаг. Ингэжэ ахалгаша хоншон Эрдынеев мундоо жэл «Аймагай эрхия хоншон» гэһэн нэрлэжэ хүрлэһэн юм.

— Хоншонһоор хүдэлхэдэ хүдэлжэ аба даа,— гэжэ Дарма Эрдынеев хөөрлэжэ. — Тээд хүнгэн ажал мундоо бэдэрэһэд, юрлодо, зоний хүндэлэ хүрлэжэгүй ха юм.

Дарма Эрдынеевын мундоо өөрингөө ажалай онол аргыс найнаар шуудлан хүн гэхэдэ алауу болоогүй. Нян түрүүн тэрэ сонидоо жэлэй дүрбөн сагта тобир гарган абуулыше оролдог. Бригаднута хүсөөр жэл бүридэ малдаа үбнэ тэжэл элбэгээр бэлдэдэг.

— Манай бригадын амжалта гансал минн бүтээһэн хэрэг бэлнэ,— гэжэ нүүр Эрдынеев хөөрөөгөө үргэлжээдү. — Унаар тимөөлөө бултандаа оролдохо хэрэгтэй гэһэн. Намтай хамта колхозтой үнийн гүшүүн Дамшаа Нимаева, залуу эхэнэр Шерендари Будвеев, минн нүүр Дугарма галшад хүдэлдэг юм. Ехэ оролдоһотой зон даа.

Мундоо Эрдынеевын отарынхид үбэлжээдэ яһада найнаар бэлдэхэд хэжэ байдаг. Байрануудда дулаалхын хажуугаар болоомо хурлажа абана. 600-гаад центнер бэлдэхэдэ юм. Тийхэдэ 700 толгой эхэ хоншисыг искуствяна аргаар үржүүлэгдэнхэй.

Совет засагай 50 жэлэй өлө һайн амжалтагайгаар угтаха гэһэн хүдөө ажалын хүдэлмэриһэн бүхэнэй баяр баясаллан гэһэн Урагшатайгаар хүдэлжэ яһанан юрн коммунист Дарма Эрдынеевэй ажал тухай тобишотонгоо хөөрөхэ болоо һаа нимэл таа.

Л. ГОМБОВ.
Мухар-Шабэр.

ХАРАХА, ЁНИРХОХО ЮМЭН ОЛОН

Республикын Министрүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. Б. ПИВОВАРОВАЙ хөөрлөдөөн

Бурядай АССР-эй Министрүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваров Эхэ оройнгоо автономит республиканыудай түлөөлэгшэдтэй, СССР-эй Хара, үнгэз металлургии, транпорт бүтээлгын болон зарим ондоо министрствонуудай делегациитай хамта Монреальда үнгэргэгдэжэ байгаа улахоорондын выставкэдэ ошоомо эрхэн байна. Нүүрэр Пивоваров хэдэн үдэрэй туршада выставкэ хараа, дэлхэйн олон гүрэнүүдэй туйлалтагай танилсаа.

Нүүрэр Н. Б. Пивоваров выставкэдэ харанан, һонирхоһон аяшилхан тухайгаа манай газарын корреспондентдэ хөөрэмэ

Эхэ оройнгоо павильон соо үшөө ороодуй абахадаа, манай досоо омогордох, баяр түрээб. Тэрэ газаа талдаа гоё найханар шэмсэдэгдэнхэй. Газаа үгдэһэн хайрагууд 11 метр үндэртэй «Хадур Балта» хоёрой скульптура хүнэй анхарал татажа, Советуудай оройн нийтин байгуулалта—арал зоний хани холбоо элрүүдэн тодорхойлоо, 1917—1967 гэдэн тоо, Советскэ Союзтай гэрб, КПСС-эй Програма соо батдахадан «Бүхы юмэн — хүнэй аша туһада», «Эб найрамдал, Ажал, Эрхэ сүлөө, Али тэгшэ эрхэ, Бүхы ардуудай хани барисаан, Зол жаргал» гэһэн үгэнүүд ород, франц, хэйл хэлэнүүд дээрэ һинилэгдэнхэй.

Совет гүрэнэй амгалан тайбан галазайн политика, совет хүнүүдэй агууһа эрхэ гэрлэлэн документууд шэлээр хэдлэн хайрагууд соо табалтай. СССР-ий Гүрэнэй Улаан тул, тэрэниё тойрон союзна республиканыудай тугууд намцлан холбооо харагдана.

Павильоний гол залын экономика, техникэ, эрдэм ухаанай туйлалтаа зориулагданхай. Байгалийн амалта малтамануудай зүйлүүд, геологическа карта энэ бин. Нефтяной промышленностин хүгжэлтэ, нефть абагдаа хэрэгсэлдэг түхээрлэгүүдэй макет худалдэгдэжэ байхтай. Химини, шулуу нүүрэнэй, үнгэз металлургиин хүгжэлтэ харуулан зүйлүүд олон. Мундоо үшөө экономика хүгжэлтын үндэһа һури болохо энергетикэ горитой һури эзэлэнхэй. Дэлхэйн эгээл томо Красноярск гидростанциин дүрэ выставкэ харашадые эхээр һонирхууна.

Совет арaday ажабайдал, Совет Конституцар тэдэндэ үгтэһэн агууһа эрхэ харин гүрэнүүдэй арал зоние һонирхууна, гайхууна. Капиталист ороноудай хэлбэл манай бодото байдалыс, совет арaday ажабуудал тухай худал хуурмагаар мэдээсэлэг, бэшлэг гэһэн. Выставкэ харашадай дилэнхи олонхын манай гүрнэд эрэггүй, совет хүнүүдтэй уулзажа хөөрлөдөггүй, тимөөһөө манай ажабайдал тухай үнэн баримта, мэдээ дуулаагүй байгаа. Харанан, гайханан юмэ тухайгаа тэдэнэр выставкэ харашадай ажагалтын дэбэртэ бэшэн.

Асуудал: выставкэ юрэнхы дээрэ хэр һонирхотой байбаб, удаа шанарын ямар бэ?

Харюу: Канадын Монреаль горадо улахоорондын выставкэ 1967 оной апрель соо нэгдэжэ гэжэ мэдээжэ. Байгша оной октябрийн 27 бодотор үргэлжэлэ юм. Улахоорондын энэ выставкэ «ЭКСПО-67» гэжэ тобишор нэрлэгдэнхэй. Выставкын нэгдэлхэдэ хойшо тэрэниё хэдэн миллион хүн харанан байна. Манайше Эхэ оройн эрхэтэд—гүрэнэй ажал абуулагшад, союзна республиканыудай делегацинууд, хизаар, областы, автономит республиканыудай түлөөлэгшэд, туристууд выставкэ харалсаа. Нүүрэр Д. С. Польскиин толгойлон Правительствона делегаци Монреальн выставкэдэ ошожо, Канадын арал зоний халуун угтажаа хүртэһэн байна.

«ЭКСПО-67» выставкэдэ дэлхэйн 59 гүрэн, тэрэ тоодо Европийн 17, Америк 9, Африкын 25, Америка түбин 6 гүрэн хабаадалсаа. Социалист лагерин ороноуд гэхэдэ, Советскэ Союз, Чехословакия, Югославия, Куба өһөдэй павильонуудыс нэһлэн байна. Полюмо зарим зүйлүүдтэ интернациональна павильонуудта харуулаа.

Канадын корпораци интернациональна 6 тухай павильон өмхидхэ, тэдэн нэмэ нэрлэйт: хүн—шэнжээлэгшэ (человек—исследователь), хүн ба үйлдэбэри (человек и производитель), хүн—эдеэ хоолоор хангалта (человек—кормилец), хүн, таранай элрүү анха (человек и его здоровье), хүн—лохон байгуулагша (человек—созидатель), хүн болон общество.

«Арал зоний ажабууа газар дайда» гэһэн һайн һайхан урагтайгаар выставкэ үнгэргэгдэхэ ёһотой юм. Энд урлагай удаа шанарын ехэ. Тээд үнэн дээрэ Советскэ Союз, выставкэдэ хабаадалхан социалист, мун ондоо зарим ороноуд выставкын урагдаа харуусахар павильонуудта өмхидхэн шэмсэлэжэ гэжэ хэлэхээр.

Асуудал: манай Эхэ оройн павильон ямар илгалтай? Энээн тухай хөөрөжэ үгтэ.

Хүдөө ажахыс шэнхэдэн байгуулга эли тодоор харуулагдана. Винничкэ областин Шляхоо тосхоной жэшэ дээрһөө совет тариашад ажабайдал, ажалтай хүнүүд танилсаха аргатай. Хүдөө ажахын зарим һалбарихид эрдэм ухаанай хүгжэлтэ тухай тухай стениүүд хөөрөжэ үгэнэ. Хүдөө ажахын шэнэ машинанууд энлэ табалтай.

Прибор бүтээлгын таһаг ехэ һонирхолтой. Миллиграммай арбан зуу мангай нэгэ хуонис шэнхэе орёо кварцева шэнгүүр, рентгено-телевизион микроскоп, шэнэ тухайтэй элдэб час харуулагдана. Манай оройн дотор хэддэгдэ часууд харин ондоо гүрэнүүдтэ олоор наймаалагдадаг юм. 1965 ондо 6 миллион час худалдагдаа, 1966 ондо 70 оройнхоо эхил алтанай байгаа. Электроникын, квантова электроникын, радиоприменениостини хүгжэлтэ гэршэлһэн олон зүйл бин.

Интернациональна павильон бүхэн өөрин тухай илгалтай хэдэ хэдэн габагуудтай. Манай Советскэ Союзай хабаадалсадаг хэдэн павильон аядаг үзэе. «Хүн—шэнжээлэгшэ» гэһэн павильон соо хүнэй шэнжээлэжэ байһан уһан далай, замбуулин, газар дайдалтай, хүнэй ажабайдалтай холбоотой зүйлүүд харуулагдана. Тийхэдэ хүнэй дүүргэдэг үүрэг, байгалийн уһан далай, замбуулин шэнжээлэхэ талаар таранай хэжэ байһан ажал тодорхойлогдоно. «Хүн ба үйлдэбэри» гэһэн павильон соо газар дайдын баялиг, элнэ хүсэ үйлдэбэрихэ, өһөддүгөө мэдээдэ абаха талаар туйлалан техникескэ дөжөөлтэ элрүүдэгдана, элдэб орёо приборууд бин.

Совет гүрэнэй павильон соо тэдэнэй хүгжэлэн харгы зам, экономика тухай юрэнхы мэдээсэл, ажахын гол һалбарихид харуулагданхай. Жэшээгхэдэ, Великобританиин павильон соо оройнхы бин болонһон түрүүшын саһаа хойшо (3000 жэлэй хугасаа) мундоо үшэн байдал хүрэтэр хүгжэлэн замын элрэхэйлэгдэнэ. Выставкэдэ зориулан буулгадалан тухай кинофильмүүд павильон бүхэндэ харуулагдана. Мун ороноудай уран һайханай бүтээмүүд, хүржэмшэд, хуушад оюун бэлнэгэ харуулажа, хүнүүдэ һонирхууна. Павильонууд соохи ресторонууд өһөддүгөө оройн өдмэ замналар эдэе хоол бэлдэжэ наймаалса.

Совет арaday урдын, мун мундоо үшэн искуство тухай олон юмэ хөөрөжэ үгэнэ. Уран һайханай элдэб зүйл, национальна хубсаан, модоор, шулууагаар, яһаар һинилэгдэнһэн олон элдэб элбэг. Союзна, автономит республиканыудта хэлбэлдэгдэжэ мундоо выставкын 3 таһаг эзлэнэ. Республикынманай «Байгал» журнадай 3-дахы номер тэдэнэй дунда бин. Хүнэй элүүрө хамгаалга, совет медицинан һуулай үшэн амжалта элээр харуулагданхай. Оройн доторги түлөөлөгүй медицинскэ эмшлэдэ выставкэ харашадые эхээр гайхуулагда, һонирхуулагда байна. Эһэнэй ойгосотой юм бээ. Жэшээгхэдэ, Канадада врачта бөө үзүүлхын тула 10 доллар тулаха хэрэгтэй. Юрн операцй хуууэхэ болоо һаа, 120 доллар тулаха ёһотой.

Замбуулинис шэнжээлэ ехэ һуури эзлэнэ. Хэмэл одон, хүнэй замбуулин руу һиндлэн онгосон дүрлэ табалтай. Граждан авиациин турсын хурданаар һиндлэхэ, мун хүндэ аһаа шэрэхэ шэнэ шэнэ самолетуудай дүрлэ бин. Совет судна, катор-

Совет арaday ажабайдал, Совет Конституцар тэдэндэ үгтэһэн агууһа эрхэ харин гүрэнүүдэй арал зоние һонирхууна, гайхууна. Капиталист ороноудай хэлбэл манай бодото байдалыс, совет арaday ажабуудал тухай худал хуурмагаар мэдээсэлэг, бэшлэг гэһэн. Выставкэ харашадай дилэнхи олонхын манай гүрнэд эрэггүй, совет хүнүүдтэй уулзажа хөөрлөдөггүй, тимөөһөө манай ажабайдал тухай үнэн баримта, мэдээ дуулаагүй байгаа. Харанан, гайханан юмэ тухайгаа тэдэнэр выставкэ харашадай ажагалтын дэбэртэ бэшэн.

«Теплоприбор» заводой коллектив Агууһа Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэллэй социалист мурсысэндэ оролсонхой. Эндэ бүтээгдэнһэн приборууд харин 33 гуриндэ эзылгэдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү слесарь-хабаргаша, коммунист Александр Елисеев. Энэ хүмийн амжалтатгайгаар ажаллана.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

«Теплоприбор» заводой коллектив Агууһа Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэллэй социалист мурсысэндэ оролсонхой. Эндэ бүтээгдэнһэн приборууд харин 33 гуриндэ эзылгэдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү слесарь-хабаргаша, коммунист Александр Елисеев. Энэ хүмийн амжалтатгайгаар ажаллана.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

«Теплоприбор» заводой коллектив Агууһа Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэллэй социалист мурсысэндэ оролсонхой. Эндэ бүтээгдэнһэн приборууд харин 33 гуриндэ эзылгэдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү слесарь-хабаргаша, коммунист Александр Елисеев. Энэ хүмийн амжалтатгайгаар ажаллана.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

«Теплоприбор» заводой коллектив Агууһа Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэллэй социалист мурсысэндэ оролсонхой. Эндэ бүтээгдэнһэн приборууд харин 33 гуриндэ эзылгэдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү слесарь-хабаргаша, коммунист Александр Елисеев. Энэ хүмийн амжалтатгайгаар ажаллана.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

«Теплоприбор» заводой коллектив Агууһа Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэллэй социалист мурсысэндэ оролсонхой. Эндэ бүтээгдэнһэн приборууд харин 33 гуриндэ эзылгэдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү слесарь-хабаргаша, коммунист Александр Елисеев. Энэ хүмийн амжалтатгайгаар ажаллана.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

«Теплоприбор» заводой коллектив Агууһа Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэллэй социалист мурсысэндэ оролсонхой. Эндэ бүтээгдэнһэн приборууд харин 33 гуриндэ эзылгэдэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү слесарь-хабаргаша, коммунист Александр Елисеев. Энэ хүмийн амжалтатгайгаар ажаллана. П. БУРМАКИНАЙ фото.

КУБА

ГВАНА. Кубын залуушуудай «Исла» гэжэ журналай эзылгэдэнхэй номер Агууһа Октябрийн социалист революциин 50 жэлэй ойдэ зориулагдан байна. «Засага ажалшадай баржа байһан оройн хүндэлэн ёһолтойд» гэжэ журнал оройн соогоо бэшэнэ.

Совет оройн бодото байдал журнал соо үргэнөөр харуулагдана. Революцида ба Советскэ Союзда зориулагдан статянууд, шулагууд, драмланууд, Советскэ Союзда ошоод эрһан Кубын поэт, Лас-Вильяс провинциин центральна университетид профессор Самуэль Фихоо гэһын тэмдэглэлүүд, юмерто толилогдонхой.

СОЦИАЛИС ОРОНОУДАТА

таһан дээрэ гөсөр бэшгэдэнхэй. Энэ библиотекэ дэлхэй дээрхи түрүүшын социалист гүрэнэй ойдэ зориулагдана. Бүхы зургаач юм һайндэрэй урдуур наган доро хэллэһэ гараха юм. Октябрийн социалист революци тухай уран байханай ба публицистическэ литературыс залуушуудай дунда эзылгаруулахэ зорилгоор хэблэн гаргалдаха байна.

СССР-эй үзүүлэхэ тухай хэлэһэнэ Вьетнамай газетүүд гол анхаралаа хандууна. Хэлэсэ баталдаг Вьетнамай болон Советскэ Союзай ардуудай хоорондох дайшанхай хани барисанхай, һанал нэгдэлгын шэнэ, бүри гүлэгэй ехэ бэлэл бэлэнэ гэжэ «Нян дан» газетэ бэшэнэ. Советскэ Союзай Коммунист партияин, правительствоын ба аха дүү арaday угаа шулаха, ехэ үнэн зүрхэнэй, цувлөөтэй туһаламжа үзүүлһэнэ манай арал угаа эхээр баясана гэжэ газетэ өмсөлэн тэмдэглэжэ.

түргэдхэхэ, аха дүү ёһоор харилдсан туһаламсалга, һанал нэгдэлгэдэ ба үгээс ойгосологдоо үндэлһэн, эрдэм, техникын хүгжэлтэе бүри эхээр түргэдхэхэ эрригээр хүсэлэл оролдогтоо сааназань нэгдүүлгээ туһалса.

лөөн тухай. Силезиин пролетаридаид революциноо элихэлэй зашиллууд тухай элихэлһэн конференци дээрэ хэдгэ.

МОНГОЛ

УЛААН-БААТАР. Монголой тараян ажалай томо ажахынууд болоһон Сэлэнгийн аймагай Нагаан толгойн ба Юрөгтэй гүрэнэй ажахынууд ажал шадамараар өмхилдөнэйнгэ, бин байһан техникэсэ зүбөөр хэрэглэнһэн аһаар энэ жэлэй үргэсэ хуралтын хүсэдэ дүүргэжэ. Юрөгтэй гүрэнэй ажахыда 17.600 гектар талмай дээрһээ дунда зэргээр га бүрийн 10,5 центнер орооно тараян абтаа.

БОЛГАРИ

СОФИ. Экономическа, техническэ харилсаа холбоной талаар совет-болгар правительствоин хоорондын комиссиин науачо-техникескэ харилсаа холбоной талаар сэг үргэлжэн шодкомиссиин долоотхы сессе энлэ болоо.

Польшо

ВАРШАВА. ПНР-эй хорин жэлэй ойдэ, Советуудай оройн 50 жэлэй ойдэ зориулагдан науца конференци Польшын Замже гуродгэ болоо. Силезианскэ хүдээлмэриинэй худалдотой хүгжэлтэдэ Агууһа Октябрийн үзүүлһэн нү-

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА. 1944 оной сентябрийн 21 Чехословкиин Калинов тосхоной хүн энлэ дураасалта үзэр болоно. Энэ үдэр тус тосхон совет сэрэгшадээр сүлөөлэгдэнһэн юм.

Д Р В

ХАНОЙ. Вьетнамад шэнэ экономическа ба сэрэгтэй туһаламжыс

Польшо

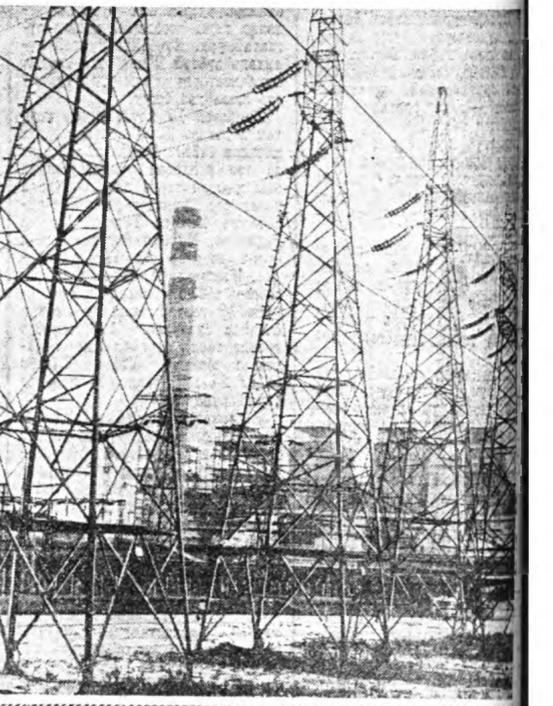
ВАРШАВА. ПНР-эй хорин жэлэй ойдэ, Советуудай оройн 50 жэлэй ойдэ зориулагдан науца конференци Польшын Замже гуродгэ болоо. Силезианскэ хүдээлмэриинэй худалдотой хүгжэлтэдэ Агууһа Октябрийн үзүүлһэн нү-

Польшо

ВАРШАВА. ПНР-эй хорин жэлэй ойдэ, Советуудай оройн 50 жэлэй ойдэ зориулагдан науца конференци Польшын Замже гуродгэ болоо. Силезианскэ хүдээлмэриинэй худалдотой хүгжэлтэдэ Агууһа Октябрийн үзүүлһэн нү-

Польшо

ВАРШАВА. ПНР-эй хорин жэлэй ойдэ, Советуудай оройн 50 жэлэй ойдэ зориулагдан науца конференци Польшын Замже гуродгэ болоо. Силезианскэ хүдээлмэриинэй худалдотой хүгжэлтэдэ Агууһа Октябрийн үзүүлһэн нү-

ПИОНЕРНҮҮДЭЙ ТАНГАРИГ

Буряадай нислэл Улаан-Удэ хотын пионерүүд Агуухэ Октябрийн социалист революциин 50 жэлэй ойе эрхмээр угтахын түлөө бэлдэжэ байхай юм. Унгэрэгшэ субботын үдэр городской Советскэ районой пионерүүд Эхэ оройноого урда тангаригаа үгэхээс Советүүдэй талмай дээрэ пионерскэ жагсаалда сулгараа. Тэндэ совет засагай түлөө тэмсэгшэдтэ зорюулжа бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ элдэб сээсүүдээр бүтээгдэһэн пирамиданууды табиа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Пионерүүд Эхэ орондоо тангариг үгэхэ үедөө. 2. Тэдэнэр үнгэтэ сээсүүдые хүшөөгэй дэргэдэ табижа байна.

Ф. СОРОКИНОП фото.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ СЛЕТ

Наадан Захаминий айм Михайловкин дунда бүртгэ аймгай эдиршүүлэй слет үгэгдэе. Эдиршүүлэй эхэм хон, бүтээн ажал тухай ий гай гэгээрэлэй талагай хүмү рилэгшэ С. Табаев тэндэ ронгыгээр хөөрөжэ үгөө.

Жэшээхэдэ, Михайловкинда бүртгэлиинхид 2 гектар тус дээрэ ороһото ургамалдай ургасые дээшлүүлэһэн тэдэ бүри һони һонин түршүүдэ хэжэ байга. Гална 13 жэлэй саана саад тархы юм. Тэндэ 1240 үрэ жэмодот һуулгаданхай. Нурган оролдолоор жэл бүри һайр ургажэ байдаг.

Аймагай бүртгэлиинүүдэй шүүд жэл бүри түрэл колхозтаа туһалдаг, сүлөө сагай и ургамалуудай гербарий бүртгэлиид асардаг юм.

Слёт дээрэ ВДНХ-гай тус коор шагнагданан Нурган В. Башкеев болон Зина Белобородина Валя Бутина гэгшэд ажал шүүд тухайгаа һонирхолтой мэлүүдэ хэбэн байгаа.

Мүн энэ слёт дээрэ айм бүртгэлиинүүдэй эрхим 10 и шүүд республикын слётдо гадаа.

А. БУТНА

ОКТЯБРЬ БАРЫН УЛАРИЛ

(Агрометеорологий шэнжэлэл)

Байгалай үмэнэ олонхи ушарта богино намар болодог. Тинхэдэ жэгууртэй, шумуулуудай жигсан байһан зунай дулаан хаха түргэн хөдөрлө, хүйтэн хура бороотой, һэршэнүүрхэн халхитай намарай шэнжэ үзэгдэдэг.

Сентябрь барын эхээр байгша оной намар эхлээ һон. Тинхэдэ Зүүн Салаанай, Баргажанай голой хүйсэтэ хадануудаар, Витамий хадланг тэгшэ хизаарта бүри августын хуушаар эртын намарай эхин тэмдэг үзэгдэе.

Намарай хаһа манай Буряад оройной баруун нотагуудта мүнөө жэлдэ 40-өөд хонойго турш соо, тинхэдэ Байгал шалар дүшэ гаран хонго соо үргэлжэлхөөр хүлээгдэнэ. Саашада наранай элээ һуларжа, зүг бүтэнхөө хүйтэн халхитай үлээхэдэ, газарай хурьһэн гагтууган хуржэ захалха. Сентябрьин 20—25-наар үлээ багтай, дулаан үзэрүүд үзэгдэе. Тинхэбэшье энэ намар хура бороо элбэтэй байба гэжэ тэмдэглэмээр. Юуб гэхэдэ, сентябрь һарада шинг нойтоной унаса зунда зэргээр 25—40 миллиметр, зарим газарта, жэшээхэдэ, Кабанск нотагта, 46 миллиметр хүрэн байба.

Намарай һүүл юрэнхэдэ шинг нойтогой байдаг гэжэе. Тиймэһээ октябрь барын хура бороотой үдэрүүд сентябрийнхидэ орхолоо 2—3 дахин үсөөрхэ байна. Мүн энэ хугацаа соо агаарай температура дунда зэргээр 9—12 градусе хүртээр хүйтэрхэ. Тинхэдэ республикын ехэнхи газар дээрэ 1-һээ 7 градусе хүртээр хүйтэн сэг үргэлжэ үзэгдэхөөр хүлээгдэнэ.

Гэнтэ хүйтэржэ, Байгал шадарай аймагуудаар термометр хүйтэнэй 21—24, бусад аймагуудта 27—30 градусе хүртээр буужа болохо. Зарим үдэрүүдтэ хойто болон Байгал шадарай аймагуудта 16—20, бусад нотагуудта 21—25 градусе дулаарга ёһотой.

Байгша оной эхин намарай гай уларил нёдондойнхон байгаа. Хура бороотой урш оройноһоо уламжалан, гаш хурьһэндэ, агаарта шинг өй хөдөөдэ. Тиймэһээ хүлөө аки худалмэриинүүдэ, илангаа уса хуралгада наад ушаруудан һон байна. Гэбэшье сентябрь хөёрдох халхалһаа наратай, рай уларил тогтожо, республикын колхоз, совхозуудта түргэн худалмэри түргэлдэхэдэ.

Байгша оной октябрь бары гайгаа уларилдай талаар и онойхидо алдирхуу байла и Тинхэдэ барын дунда эх температурта 0—2 градусе болоно. Республикын хойто айгуудаар октябрь һара урда түр хинна 1—2 градусеар үдэ байха. Урда аймагуудта энэ соо дунда зэргээр 10—20, и аймагуудаар 15—25 мм-и шинг унаха юм.

Октябрьин түрүүшын тай һуниин температура 2—7 град хөёрдох халхалһан 6—11 град хүртээр хүйтэрхэ. Бары и шаар һуниин хүйтэн 14-градусеа хүрэхөөр хүлээг Харин үдэртөө 1—6 градусе, лаарбэшье, барын барагдалтагаар 4—9 градусе хүйтэн байба.

Урда жэлэйхиде орхолоо и 12 үдэрөөр урид, октябрьин бадахи арбан хонгого хаа и гүй байрын саһан орохо.

Октябрь һарада Сибириний и ни, үшөөһөн, шэнжэн боловур һан модотой наһа барагдалтадаг гэжэе.

Тиймэһээ энэ барын түршү хахалта үрэ жэмэстэ саады рималууды хүйтэһөө хамга хаар хушалтанууды хэлэг.

Газар тараалангай хүлээһи энэ барын 14—16 үдэрэй шадда хэжэ дүүргэхэдэ таи жатай. Гэбэшье барын арба газарай хурьһэн хуржэ, наһа наар хахалалгада наад ушаржа болохо.

Л. ГОНЧАРОВА

ШАТАР

ЗАНШАЛТА ДҮРБЭДЭХИ УУЛЗАЛГА

Республикыннай шатаршадтай суглуулагдала команда Монголой Арадай Республика ошожо, тэндэхи шатаршадтай дүрбэдэхи заншалта уулзалта хэбнэй һуулдээр Улаан-Баатарһаа нахтан бусажэ ерөө.

Буряадайнгаа спортивна нэрэ хүндые спортын мастерта кандидатуд Александр Самарин, Николай Галданов, Михаил Ниягин, Владимир Власов, Виктор Назимов, Владимир Иванов, Петр Бураков, нэгдэхэн разрядтай шатаршад Дубаса Гармаева, Ангельсина Ульямжиева гэгшэд хамгаалһан байна.

Шадабарингаа талаар бэрхэ шатаршад МНР-эй суглуулагдала командата оройно байгаа. Жэһэнэй, улаасхооридын хоёр

мастер—Мягмарсуурен, Уйтүмэн, национальн мастернууд Цаагин, Зоригт, Жугдэр, эхэнэр шатаршад—Хулгана, Хандсуурен, мастерта кандидатуд Лягва, Даваа уулзалгада тэдэнэр манайхиние гэгшэд наадаа.

Шатаршад бүхэн дүрбэ дүрбэн парти наадаа. Хөлгын эзэдэй дуралхалаар манай шатаршад нэгдэхэн, гурбадахэн наадалтануудаа сагаанаар, хоёрдохон, дүрбэдэхэн наадалтануудаа хараар наадаба.

Түрүүшын уулзалгада манай суглуулагдала команда 5,5: 3,5 очкотойгоор шүүһэн, хоёрдохон тэдэ тоотойгоор шүүгдэхөн байха юм. Мүрүсөөнэй түрүүшын халах тэмсэгээр — 9:9 тоотойгоор дуурһан байна. Гурбадахэн уулзалгада манай шатаршад 7:2 тоотойгоор шүүжэ, мүрүсөөнэй

хуби заяаа шиндхэн байха юм. Һүүлшын наадаанда Монголой шатаршад бүхэ хүсээе гаргажа, шангаар наадаа. Тингэжэ энэ уулзалгада тэдэнэр манайхиние 6:3 тоотойгоор шүүжэ һэн.

Хани ёһоной дүрбэдэхэн заншалта уулзалга Буряадай шатаршадтай илалтаар — 19:17 тоотойгоор дүүрһэн байха юм. Энэһэй урлахи гурбан уулзалгада Буряадайнманай шатаршад баһал илаа бэлэй.

Манай шатаршадтай дулдаһа багшанарай институтай студент нурар Иванов мүрүсөөндэ һайнаха наадаа. Бүхэ уулзалгануудта тэрэ гурба дахин шүүһэн, нэгэ дахин тэмсэгһэн байна. Бусад хөлгэ дээрэ наадалтад нимэ үрэ дунтай: Гармаева — 3, Власов—

2,5 Самарин, Галданов, Назимов, Ульямжиева туд бүридөө 2 очкотой болоһон байха юм. Тинхэдэ Ниягин Бурдов хоёр наһаһанда хурхагуйгөөр наадабад.

Монголой шатаршадтай дундаһа Уйтүмэн, Зоригт, Даваа гэгшэд һайнаар наадаа.

Мүрүсөөнэй һүүлээр манай мастерта кандидатуд Улаан-Баатарай предприняти, эмхи зургаанууд болон буралсалай газарнуудар яожа, олон хунуудтай нэгэ доор наадаһан байна. Галданов, Самарин гэгшэдэй үгэһэн сезане үрэ дун һайнтайгаар дүүрһэн байха юм.

Монгол ба буряад шатаршадтай уулзалта хани ёһоной оршон байлада үнгэрөө.

В. МАМИЛОВ.

БЭРХЭШҮҮЛ ТОДОРОО

Дээдэ-Онгостойдо байдаг «Труд» ДСО-гой спортивна баазын оршондэ Октябрийн революциин 50 жэлэй һайгдэртэ зорюулагданан профсоюзно-комсомольско намарай кросс үнгэрэгдэе.

Хурһоор 3000 ба 2000 метртэ эршүүл болон эхэнэрүүд түрүү һууриин түлөө тэмсөө. Кросс хадаа бэрхшээлтэй газарууд гүйжэ гараха зорилготой байһан. Нимэ мүрүсөөн анха түрүүшине — үнгэрэгдөө.

Эршүүл 8 километр утгай зайда урилдаха байгаа. Түрүүшын дүрбэн километр, «Забайналец» гэжэ спортивна клубай түлөөлэгшэ Владимир Цыренов ехэ хурданаар гүйжэ, тэрэ зайе 13 минута 45 секундада гаталһан байна. Гурбан секундын үнгэрөөд байхада, СССР-эй спортын хүндэтэ мастер Олег Харитонов («Забайналец» спортклуб) эрьсөө хэб.

Буряадайннай хурдан урилдашад Якубов, Михалев («Ажалай резервүүд») болон бусад эдэ түрүүшнэ ябагшадһаа холо таварангүй, хойноһоонь дараа. Хронометрэй стрелкын 27 минута 10,5 секунда дээрэ ошоод байхада, Владимир Цыренов

финишэй лентэ дайража алад гараба. Удаань Олег Харитонов 27 минута 51,4 секундын үнгэрөөд байхада, финиш дээрэ эрээ, 28 минута 25,8 секунда соо гүйжэ ерһэн Александр Михалев гурбадахи һуури эзлһэн байна.

Эхэнэрүүдэй 2 километр урилдахада, Евдокья Ли 7 минута 17,1 секунда соо гүйгөөд, финиш дээрэ хүржэ ерөө. Тэрэһээ секунда үлүүтэй сагаар хожомдожо ерһэн Казаеваа хоёрдохи һуури эзлһэн байха юм.

Эдиршүүл 4000 метртэ урилдаа. Валерий Крылов, Юрий Аюшеев, Александр Калужин гурбанай хоорондо түрүү һууриин түлөө тэмсэл үргэлжэлэ. Тэрэ зайе 14 минута 10 секунда соо гүйжэ ерһэн Калужини түрүүлэ. Хоёрдохи һуурида Самсонов, гурбадахи һуурида Аюшеев гэгшэд гараба. Эдэнэр булта—«Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ юм. Эдир Басагад 1000 метртэ

урилдаба. Энээнде «Буревестник» ДСО-гой кроссменүүд амжалта туйлаа. Е. Утенкова—нэгдэхон, В. Перельгина—хоёрдохон, Таяя Грудниина гурбадахи һууринууды эзлһэн байха юм.

2000 метртэ Сергей Рымарев хамгаһаа хурданаар гүйжэ, тэрэ зайе 3 минута 29,9 секунда соо гаталһан байна. «Ажалай резервүүдэй» командаһаа мүрүсөөндэ хабаадалһан Валерий Денисов Рымаревһээ оройдоо нэгэ секундаар гэгдэе.

Басагад 500 метртэ урилдаа. Люба Фомина хурданаар гүйдөг байһаараа шалгарба.

Бүхэ группануудай мүрүсөөндэ хабаадалһан гурбан кроссменүүдээрэ түрүү һуури эзлүүлһэн «Буревестник» бүлгэмэй команда нэгдэхон һуурида Тингэжэ «Буревестник» бүлгэмэйхидтэ профсоюзудай областной советдай дамжуулгын шан барюулагдаба. Хоёрдохи һуурида «Спартак», «Локомотив» ба «Труд» бүлгэмүүдэй командануд гурбадахи дүрбэдэхэн һууринууды эзлэбэд.

Бүхэ группануудта түрүүшын гурбан түрүү һуури эзлэлтшэ В.ТКСМ-эй обкомой, обл-профсоветдай грамотануудаар, үшөөтэ бэлэгүүдээр шагнагдаба.

Зураг дээрэ: 1. Басагад урилдаан. 2. Владимир Цыреновэй финиш дээрэ түрүүлэ ерһэн үе.

Л. ХАПДУРОВАИ фото.

ФУТБОЛИСТНАРАЙ УУЛЗАЛГА

Зургаадахи зонин «Б» классай командануудай дунда футбол оройной түрүү һуури эзлэхын түлөө наадануудан үрэ дун эндэ мэдээсэгдэнэ.

«Океан» (Владивосток) — «Локомотив» (Красноярск) — 3:2. «Рыбак» (Нохка) — «Шахтёр» (Киселевск) — 0:1, «Авангард» (Комсомольск) — «Металлург» (Новокузнецк) — 1:1, «Шахтёр» (Прокпьевск) — «Ангара» (Эрхүү) — 1:3, «Торпедо» (Рубцовск) — «Старт» (Ангарск) — 1:2, «Прогресс» (Бийск) — «Пурей» (Братск) — 0:0, «Нефтяник» (Омск) — СКА (Шягэ) — 1:0, «Цементник» (Семипалатинск) — «Сэлэнгэ» (Улаан-Удэ) — 2:0, «Иртыш» (Павлодар) — «Амур» (Благовещенск) — 2:0 тоотойгоор наадаба.

ИСПАНИИН КОММУНИС ПАРТИИН ЦК-гай МЭДҮҮЛГЭ

ПАРИЖ, октябрийн 2. (ТАСС). Совет ардые, КПСС-эй—Ленинай партиин, 50 жэлэй урда тээ илалта туйлажа, бүхэ хүн түрэлтэй эршүүлэй замне нэгжэ үгэһэн партиин Центральн Комитетиде болон гурүүдэ аманшалха зуураа, тэндэһе бар балехалангай, дурдалай материалтэйгээр хандааг байһаһаа Испаниин коммунистуудай ба олон миллион ажаллаһай зүгһөө бидэнэр элэрхэлэн мэдүүлһэди. Асар ехэ хэрэгтэ, коммунист байгуулгадаа шэнэ амжалта туйлахынь тэдэнэ хүсөөдэй, эгээн да хани халуун, аха дүү ёһоной аманшалгын үзгүшүүдээр тэдэнэ ханданабди гэд Испаниин Коммунист партиин Центральн Комитетидэ энэ толилогдөһон мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай 50 жэлэй турша соо тулалһан амжалтанууды мэдүүлгэ тобиһоһоор согсохо зуураа, дэлхэй дээрхи түүхотэ хүтэлгэтээ тэрэһэй үзүүлһэн нүлөө өмөөдөн тэмдэглэе.

Испаниин үргэн олон хүн эрлий, илангаһа залуунуудай дунда Советскэ Союз тулаа гуннагы ехээр өлсөхө бодото байдалтай танилсаха эрмэлзэлтэ бүри ехээр гарана гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Советскэ Союзда галархаха, тархине хүндэтхэ мэдэрлэй бүри ехээр дэлгэрэлтэ Испанинда мүнөө төхөөлдөд байһан үедахн шухала политическэ ушар болоно.

Ленинай захяада үшэн сэхэ байгаг КПСС улаасхооридын коммунист

Кантональна һунгалтын хоёрдохи турай дунгууд

ПАРИЖ, октябрийн 2. (ТАСС). Францида сентябрийн 24 ба октябрийн 1-дэ болоһон кантональна һунгалтаар Франциин Коммунист парти, зүүнэй үзэл баримтлалд бүхэ хүсөөнүд гаритой илалта туйлаа. Франциин Коммунист парти департаментуудай генерална Советүүдэ 97 һуури (тайбарилан халабал, урда тээхи һунгалтынхиде орхолоо 41-тээр олон һуури), Нарийай районой хургаан департаменттэ 78 һуури, зүүнэй үзэл баримтлалд демократическэ ба социалист хүсөөндэ федераци—141 һуури ба Нирри-

НИГЕРИДЭХИ БАЙДАЛ

ЛАГОС, октябрийн 2. (ТАСС). Зүүн Нигерийн хурээлэгдэл байһан нислэдэ Энугу ямаршы үедэ унахоор болоод байна гээд Федералнэй правительствые тогтойлошо Якубу Говни үсгэлдэр радиогоор үгэ хэлэхэдэ мэдүүлэе.

Ууудэ шуба адхуураһагүйн тула, эсэргүүцэлтэ халхэе болхыһөн Зүүн Нигерийн хүн зонине тэрэ дахиад урилала. Эсэргүүцэлтэй болуулдаггүй һань, федерациин бусад хүйтэй Зүүн Нигерийн хүсөөдөр нагдуулагдэхэ хүртээр даим байлаан үрэлжлэхүүдэгдэхэ гээд Говни өсөөдэй тэмдэглэе.

Нигерийн бээе даанхай байдалтай болоһоор долоон жэлэй ойм гүйсэһэн урда үгэ халхэхэдэ, федерална правительствые тогтойлошо нимэ мэдүүлгэ хэв. Нигеридэ сэргэй-илятистекэ бэрхэтэй байдалтай төхөөлдөһон дээрһээ орой дотор һайндарай ямаршы ёһолой болоуог.

Граждан дайнай дуралһан һуулар оройно шөнөхлэн байгуулаха хэмжээнүүдые шэнжэлхэ зорилготой хэдэн комисси байгуулагдаа гээд Говни мэдээсэе. Тэрэнэй халаһанай ёһоор, Нигерийн бүхэ 12

ПРАВДА БУРЯТЯ

Мүнөөдэрэй номер

Нагдэхэн хуудандаһа: «И хөлөөс-67» —Федер Рихан гарт» гэгһэн репортаж, ТАС материалнууд. Республикын ехэе, совхозуудай түбэй бүтэһи ба тохоннууды, хото горагдэһи худалмэрииншэй тогтовор, болсоһон тухалтэй болгоһондөө конкуре-һара тухай хөдөм. Информациинуд.

Хоёрдохи хууданда: «И урлын маргэжэлэй залуу гэгһэн нурхэр Гармаевый «Ниягин эрдэм наука ба В.И. Ленин гэгһэн В. Коженинэй Пютаг нотагай һенин».

Гурбадахи хууданда: «И шида ерһэн башарууд».

Дүрбэдэхэн хууданда: «И саанаһа ерһэн мэдээдэ, бэти һонин, Сөнөхөлүүд».

Манай газеттын удари номер октябрийн 4 гараха.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Гор. Улаан-Удэ, тивогри Управления по печати и Упреде Министров БУРССР.

№-03373.

Зак № 935.

Дайн сэргэтэ эсэргүү хүсэнуудэй эмхидэн нэгэдэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, октябрийн 2. (ТАСС). ДРВ-е бомбодоло дари болуулаха. Вьетнамай асуудал турмушуга, Урда Вьетнамаһа США-гай сэрэгүүды гаргажа зорилготой хэлээ хэжэ гэжэ демократууд—Вьетнама Демократий правительствыи өөрүүлдэг политическа уламжалан модо болоһон Калифорни штатай партиинна организациин гэгшүүд—эригтэ хээ «Калифорни демократуудай советдай Лонг-Бичедэ» бэлдэһэн резолюциин проект соо эдэ эригтэнүүд хэлдэһэн байна юм. Зүүн-Урда Азида Вашингтонтой босолуудад политическа эсэргүү хүдэлөөн оло совет тогтойдог юм. Штатай демократическэ партиин 33 мянган гэгшүүдэ түлөөлһэн 1.200 хүн «стелдын худалмэрида» хабалдаа.

дегат Филип Драг мэдүүлгэ, Америкаи правительствыин довтодлын политическэ делегатууд хурсаар шүүмжэлһэй байна. «Фон дотори хара шарафта хүн энэ туһааа США-гай рачи-политика ябуужа байһан сагта амгалан байдал тогтоохо аргагүй» гээд Дэй-Анжелосһаа ерһэн делегат Раймонд хэлээ.

Калифорни штатай демократуудай дайлаа эсэргүү хүдэлөөн тогтойлохо, 1968 Патриодуудай аамжалтанууд

США-гай президентин туйлаһаа Л. Джонсоной кандидатурада дэбжүүлдэгдэ явадалда эсэргүүцэхэ хуула-барилхы комитетиде гэгдэ һунгал. Тинхэтэй хамта тээ туйлаһаа «амгалан ёһоной ябуужа хээ наһаһаа» дэбжүүлгэ явадалы комитет дамжаха байна. Негрүүдэй граждэн эрхын түлөө худалмэриин түлөөлгөһид комитетэй составта мүн ээ оролоо.

сээд үндэһэн Вьетнамай информационно агентствын дамжууһанай ёһоор, патриодууд дайсанай 34 дайшадхы машинны, тэрэ тоодо 27 танк ба бронемашинны, 29 элдэб тухалтай самодельны усадһан, гэгтээһэн, мүн сэргэй нислэдэ олон техник ба һомо хэрэгсэл буудажэ абаһан байна.

Осөөбодогдэ агентствын мэдээ-